

คุณภาพของการเปิดเผยทางการเงิน การจัดการกำไร และความสามารถของกำไร
ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์

อรดา อ่องสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

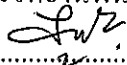
กรกฎาคม 2549

ISBN 974-502-845-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

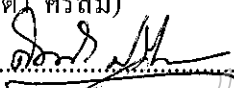
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อรดา อ่องสิทธิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

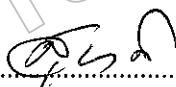
(ดร. จุตสุดา ศิริสม)

..... กรรมการ

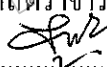
(ดร. ศิตปäch ปรวิณพงษ์พัฒน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

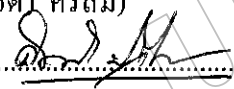
..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

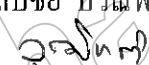
..... กรรมการ

(ดร. จุตสุดา ศิริสม)

..... กรรมการ

(ดร. ศิตปäch ปรวิณพงษ์พัฒน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชัย สุนทรสมย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร. จุลสุทธา ศิริสม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. ศิลปชัย ปวิณพงษ์พัฒน์ กรรมการที่ปรึกษา เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ ด้วยดีเสมอมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณ ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา และรองศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชชาติ สุนทรสมัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ แก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุภาพร บุญแทน เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดมารวย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และให้คำแนะนำ เกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และทุก ๆ คนในครอบครัว ที่ให้โอกาสทางการศึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดของการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนรุ่นพี่ เพื่อน ๆ และท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

อรดา อ่องสิทธิ์

46921294: สาขาวิชา: การบัญชี; บข.ม. (การบัญชี)

คำสำคัญ: การเปิดเผยงบการเงิน/ การจัดการกำไร

อรดา อ่องสิทธิ์: คุณภาพของการเปิดเผยงบการเงิน การจัดการกำไร และความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ (QUALITY OF DISCLOSURE, EARNINGS MANAGEMENT, AND VALUE RELEVANCE OF EARNINGS.) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จุลสุทธา ศิริสม, บข.ด., ศิลปชัย ปวิณพงษ์พัฒน์, บข.ด., 69 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-845-2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินกับการจัดการกำไร ก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีปี พ.ศ. 2542 โดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ปี พ.ศ. 2539 ปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2544 ซึ่งศึกษาข้อมูลงบการเงิน และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2530-2544 ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน และกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีข้อมูลของงบการเงินที่ครบถ้วน จึงทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีเพียง 59 บริษัท โดยการใช้ตัวแบบของ Modified Jones (1991) ในการหาค่าของการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย เพื่อนำมาทดสอบหาค่าผลต่างระหว่างค่าของตัวแปรแต่ละคู่ (Wilcoxon signed-rank test) และศึกษาถึงผลกระทบของความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามของการจัดการกำไรที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ซึ่งการทดสอบหาความสัมพันธ์ของการจัดการกำไรกับความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ โดยทำการทดสอบความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีปี พ.ศ. 2542 ต่อการจัดการกำไร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์มีสูงขึ้นในขณะที่ระดับของการจัดการกำไรมีลดลง

46921294: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: DISCLOSURE/ EARNINGS MANAGEMENT/ VALUE RELEVANCE OF EARNINGS

ORADA ONGSIT: QUALITY OF DISCLOSURE, EARNINGS MANAGEMENT, AND VALUE RELEVANCE OF EARNINGS. THESIS ADVISORS: JLSUCHADA SIRISOM, Ph.D., AND SINCHAI PAVEENPONGPAT, Ph.D, 69 P. 2006. ISBN 974-502-845-2

This thesis was to study the effect of on quality of disclosure on earning management, before and after improving Accounting Standard of 1999. The sample of the Study were divided into three timing groups: 1996, 1999 and 2001 which studied the financial statement data and value of stock exchange of registered companies of Thailand during 1987 – 2001 from all industrial gruoups except financial group and the sample groups much have complete financial statement. Therefore, only 59 sample were selected. Modified Jones model (1991) was used in finding value from earning management across total accrual to Wilcoxon singed-rank test and to study the effect of negative relationships of earnings management on value relevance of earnings. Multiple Regression Analysis at statistical significance of .05 was used to test earning management relationship with value relevance of earnings.

The research results showed that the effect of quality of disclosure before and after improving Accounting Standard of 1999 on earning management, was found of being indifferent with statistical significance. But as regards earnings management, negative relationship with value relevance of earnings with statistical significance found. Thus it could be summed up that value relevance of earnings increased while earnings management decreased.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎี.....	7
วรรณกรรมปริทัศน์.....	23
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ลักษณะประชากร.....	32
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
ตัวแปรและการวัดค่า.....	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	38
ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	45
ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	48
สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	51
5 อภิปรายและสรุปผล.....	52
สรุปผลการศึกษา.....	52
การอภิปรายผล.....	53
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	53
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	56
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	63
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 ตารางแสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง.....	33
4-1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร.....	39
4-2 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายรวม.....	40
4-3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการพึงรับพึงจ่ายจากการดำเนินงานปกติ.....	41
4-4 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร.....	42
4-5 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์.....	44
4-6 การทดสอบค่าผลต่างระหว่างค่าของตัวแปรแต่ละคู่ (Wilcoxon Singed-Rank Test)...	45
4-7 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์.....	46
4-8 ผลการทดสอบสมการถดถอยของความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์.....	47
4-9 การทดสอบค่าผลต่างระหว่างค่าของตัวแปรแต่ละคู่ (Wilcoxon Singed-Rank Test) รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของฝ่ายบริหารเชิงบวก.....	48
4-10 การทดสอบค่าผลต่างระหว่างค่าของตัวแปรแต่ละคู่ (Wilcoxon Singed-Rank Test) การจัดการกำไรเชิงลบ.....	49

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
---	---------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University